

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖЕВНОСТЬ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ Н. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овай листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му је за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крайц. за трипутъ. № 58.

Съ данашњимъ листомъ свршије се прво полгодіе пренумерације на ШУМАДИНКУ, и зато позивамо ону г.г. читатеља, којима рокъ предплате излази, да бы се благовремено пренумерирали, како имъ се бројеви небы прекидали. Съ почеткомъ идућегъ месеца продолжијемо издавати Рукописе Проте Матије Ненадовића, и то на дуже времена него пређе. — Кон одъ г.г. скупитеља или поедини пренумерантима има што давати, нека до кои данъ послати изволи.

ЦРНЫЙ ПРОСІЯКЪ.

(Продужено)

„То је онай истый“, рече напоследку тихо съ дркућимъ одъ радости гласомъ.

Онъ је у дворъ и приближи се оному високомъ младићу, који нико другиј небываше него господинъ Алфредъ Лефебвръ де вале, који се на место свогъ сјајногъ синоћногъ одела, данасъ у енглескомъ горњемъ капуту запетлао, везао вратъ црномъ маромъ и навукао яке путничке чизме. И у овомъ ношива нје изгледао младији господинъ манъ будаљастъ него на балу.

„Тако ми чести,“ рече онъ гледајући на лоријту Нептуна, „ено црногъ ћавола, съ беломъ брадомъ. Ја во ме однео, ако то нје врло смешно. Я јоштъ такво што нисамъ видјо.“

Црнацъ долазаше све ближе и стане предъ господиномъ Алфреда Лефебвръ де вале; овай скине свою лоријту.

„Џонъ!“ викне онъ.

Млади дечко изъ долинъ Нормандије, комъ су дали енглеско име и енглескиј прслукъ, да бы одъ вѣга направили енглеско служче, покаже се на шталскимъ вратма.

„Узми твой бичъ,“ продужи младији господинъ Алфредъ Лефебвръ де вале съ правомъ британскомъ ладнокрвносћу.

Онъ протолмачи свое даљ намеренѣ означавајућимъ движенјемъ према просјаку.

По свой прилици Нептунъ је разумео знакъ, јеръ стајајући ступа свой дугачкиј штапъ, који небываше башъ тако презиртелно оружје. Насрећу неимаћаше нужде, съ књимъ се послужити. Господинъ Алфредъ бијаше добаръ младић. Онъ је хтео само оштроумну шалу пртерати.

„Црнији лупеже,“ рекне онъ смешећи се, „Кадъ бы Џонъ само две године старији био, то бы му заповедио да се съ тобомъ пропеснича.“

„Шта тражишъ овде? Неулази се то текъ тако у дворъ Рембри.“

„Рембри?“ повтори просјакъ, који немогаше скрити свое зачућенје.

„Предъ вратима се проси,“ поучаваше га господинъ Алфредъ, а не у двору. Одлази својимъ путемъ.

Нептунъ неодговори ништа, него извади изъ свогъ цепа брижљиво у белој артиј завијену цепну мараму, и преда је младомъ господину Алфреду Лефебвръ де вале.

„Шта је то?“ викне овай, који пре него што је пакетъ узео, предосторожно навуче рукавице. „Тако ми чести, ово је цепна марама Маркизина.“

Онъ баџи петъ франака у Нептуновъ џешеширъ и рекне.

„Есл' истина црнији ћаволе, то је за тебе пробитачно ютро. Добро вече.“

Нептунъ одма пође натрагъ; аль наместо да се удали, стане, прешавши преко прага одъ капије, и седне на ћошни каменъ, наклонивши яко на очи свой широкий сламниш шеширъ. Часъ по' баџао је свой погледъ крозъ пола отворена врата.

Онъ је садъ знао, гдје ће наћи госпоју ову, коя имаше черте Ксавје-ве, кое почетна писмена одъ имена саглашавала су се съ писменима матере овога младогъ човека.

Али онъ је јоштъ и нешто друго дознао. Овай дворъносio је име Рембri, име оногъ замка, у који је Ксавје имао ићи. Поштанска кола бијау у ављи. Да ли је и замакъ једногъ истогъ господара? Да ли су то угостиљи Ксавје-а који ће се на колима возити?

Докъ је онъ тако себе запыткивао, дође му до уваљиномъ прегушеный звукъ тороньскогъ сата. Звоно на цркви Св. Томе Аквината избије два сата. Простијакъ устане бразо. Онъ се био задоцњио, и бояо се, да се Ксавје већ је био кренуо на путъ. Мало упознатъ съ описаніемъ краљевства, опомињаше се само јоштъ имена Рембri; за једну ноћ у његову се памети избрисало име места па и самогъ окружја, у комъ је замакъ лежао.

Онъ хтеде садъ колико је брже могао поћи на пјацу Сен-Жермен-де-пре, кадъ погледавши последњији путъ у ављи, угледа госпоју одъ Рембri, коя наслонивши се на једногъ човека, силазаше низъ басамаке. Садъ онъ ништа више не видио, но само Маркизу и сасвимъ радостанъ, што се не преварјо, прогуња:

„Она је!“

Кадъ потомъ скиде очи съ Маркизе и баџи свой погледъ на њеногъ кавалјера, чело му се помрачи и измаче му се загушљивъ гласъ удивлена.

„Онъ је! рече онъ затимъ.“

Онъ је познао тайногъ непрјателя Ксавје-овогъ који зато бијаше и његовъ непрјатељ, човека, који је писао оно издайничко писмо на полицайнији комисара, онъ је познао Карада.

Онъ садъ немишао више на одлазакъ. Забуније и погруженъ у вртлогу разны промена, кое непрестано једна за другомъ сљдоваша и јдава му дававаша врежена размислити се, онъ остале као укопанъ. Шта да чини? Присуство Карадово давало је путованју Маркизе претећији звачай. Овай човекъ могао је само на несрећу Ксавје-ову ту быти. Ако је садъ већ је овай случајно одпутовао био, којимъ ће му начиномъ у трагъ јћи? Како да нађе замакъ Рембri, који уплашена Нептунова сила уображени виђаше сасвимъ препуну љубавимъ замкама и крвавимъ тайнама?

Онъ баџи свудъ наоколо свой нерешителанъ погледъ и виде на другој страни, спрамъ замка, съ два јака кона упрегнута кирицїјска кола. Онъ мало дане.

„Я ћу за вами ићи“ рекне у себи.

Овогъ тренутка скочи госпоја одъ Рембri лако и удесно као каква девойчица, у поштанска кола. Пре неј се узпела рекне Караду:

„Бићемо сами и имаћемо времена за разговоръ.“

Но она не рачунала на младогъ господина Алфре-

да Лефебвръ де вали, кој се угодно био извало на колскій душечић. Госпоја одъ Рембri вије се могла уздржати да неизрази нестрпљивост тѣлодвижењемъ.

„Ни сте се надали, да ће те мене овде паћи,“ рекне великиј дечко, смешећи се колико га доноси, „ја ћу се съ вама возити.“

„Я мисља, да ћешъ ты съ Еленомъ и господињомъ одъ Рембri ићи,“ одговори Маркиза опоро.

Господинъ Алфредъ де вали извади једно мало огледалце изъ капута и стане се огледати.

„До врага, господинъ одъ Рембri никадъ ме сопомъ неузима на путъ. Онъ је човекъ јоштъ изъ времена Лудвика XV. и онъ бы желјо да човекъ набрашићу пароку и мачь сасвимъ оризонтално носи. Тако ми чести, милостива мамице, я се немогу на то навикнути.“

Маркиза се лутила, али нје дала, да се то на њој примети, и да канзъ Караду да уђе.

„Веруйте ми,“ рекне господинъ Алфредъ последњемъ, „нисте данаћи ни пола ружни као јуче. Изгледасте као да сте устали изъ гроба — тако ми чести.“

Кола пођу и кадъ су била на капији, примѣти Карада и госпоја одъ Рембri црногъ просјана, кој је био свое усветљене очи упрљо у кола.

„Све једнако овай човекъ,“ прогуња Маркиза немогући сакрити свой страх.

„У постојству овогъ виткова има нешто што је непонамј,“ помисли у себи Карада.

Али млади господинъ Алфредъ Лефебвръ, де вали задовољи се са тимъ, што је смешећи се прогуњао:

„Ђаво нека ме носи, кадъ бы Џонъ две године старији био, то бы заповедјо, да се съ овимъ првимъ угурсузомъ пропеснича.“

Нептунъ међутимъ бијаше отишао да коса најми. Онъ каза неколико речиј кочијашу, турне му једанъ луидоръ у руку и тешка кола загрме, слѣдуји поштанскимъ колма. Џонацъ је предвидјо јоштъ у јутру, да ће жаркиј данъ быти и зато је, пре него што је своју собу оставио, снабдјо се нужнимъ оружјемъ, сирћиј понео је довольно новца.

Докле су кола ишли крозъ Паризъ, нис имао фјакеръ млого муке устојиће ићи за поштанскимъ колима; онъ је бијаше скоро достигао, и кадъ су се возили преко моста Лудвика XV. налсајује обадва клюсета поред поштански конја, просијакъ одма кочијашу рече да застане. Ово настављенъ било је излишно, јеръ текъ што су дошли до песка елисейска поља, одма далеко измакну поштанска кола.

„Вози бразо!“ викне просијакъ крозъ прозоръ.

„Немајте бриге, грађанине,“ одговори кочијашу ударавши подмигљиво гласомъ на ову последњу речь, „на бруду опет ћемо ићи достићи.“

И тако је и било. На стрмену предъ Барјерије де Етоаљ надокнади фјакеръ, што је био изостао.

Кадъ су били на једу милю далеко одь Барієре, о-
крене кочијашъ са свога места.

„Ей, грађанине,“ рекне онъ, „кудъ ми управо и-
демо!“

Нептунъ покаже прстомъ на поштанска кола.

„Добро“ примѣти кочијашъ, „идемо кудъ они иду. А
ли кудъ они иду?“

„Терай само далѣ!“ викне Нептунъ нестрпљиво.

„Зато ће ти се платити.“

Кочијашъ ошине свое конъ бичомъ и продужи раз-
говоръ.

„Бога ми,“ рекне онъ, „вы говорите врло добро. Али
а имамъ два добра коня, која самъ како видимъ науміо
сатрти, — съ вашимъ дозволенїмъ — вы ми неизгледа-
те као да, што' во речь, имате новаца.“

Нептунъ извади десетину луидора изъ цепа и пока-
же јй кочијашу. Овай одма одушевљенъ опали бичомъ конѣ.

„Боже мой“ проговори онъ, „како ли је лепъ посао
быти Арапиномъ.“

У Сен-Жермен-ан-Лай зауставе се кола, да измену-
конѣ. Фіјакеръ јй престигне и ишао је напредъ; али се то
опеть насеко измени. Оба коня почну бедно дактати;
вшуши су се по целомъ тѣлу и акїй зной цурјо имъ је
низъ вратъ и по слабинама.

„Оћетел' јоштъ две штаџе тако издржати као сада,
у пыта Нептунъ немирно.

„Две штаџе, повтори кочијашъ, „две штаџе, за Бога,
не, то неузимамъ на себе, па да бы ми све те жућаке
хтели дати, кое ми показасте.“

„Терай само далѣ“ заповеди црнацъ, сакриваюћи
свой унутрашњи стра.

Овогъ часа протутнѣ поштанска кола упрегнута съ
другимъ одморнимъ коньма поредъ фіјакера,

„Брзо,“ викне Нептунъ.

Кочијашъ опали бичомъ колико је годъ могао. Коньи
трчали су дрктаюћи и измакну опетъ мало напредъ. Али
што су далѣ ишли, тымъ је очевиднє падала нјирова сна-
га. Просјакъ се помицаше овамо онамо на свомъ ясту-
ку. Чинилосе као да своимъ движенїмъ жели коньма ве-
ћу снагу дати.

„Брзо,“ викаше свакїй часъ. Тако ти живота
немой јй изгубити изъ вида.“

Кочијашъ чинише све што се може; но нѣгови су
коньи очевидно малаксавали. Најданпуть догоди се да
кола при једномъ савитку исчезну испредъ очију крозъ
прозоръ промолившегъ се Нептуна.

„Немайте бриге,“ рекне кочијашъ, „на ћопику ћемо јй
опеть видити.“

Они дођу до ћопику, али неугледају кола.

„Десетъ луидора, ако јй престигнешъ,“ рекне Неп-
тунъ кратко и опоро.

„Двеста франака,“ промумла кочијашъ.

Бичъ нѣговъ трипутъ ошине разјрен је конъ.

Боль натера јй те мало пођу напредъ; потомъ ста-
ну. Кочијашъ ударо је немилостиво. Коньи разјрени не-

кимъ беснећимъ смртнимъ страомъ, потрче најово са-
виши главу међу ноге посрђући и спотичући се при
свакомъ кораку, али они су летили као ветаръ, а ко-
чијашъ једнако тукао. Нептунъ, крозъ прозоръ промо-
льивши се, викао је све једнимъ гласомъ.

(продужиће се.)

РОБЉА НА КАВКАЗУ.

(Продужено)

Садъ се обрати Грамовъ Шамилу, и рекне му са-
свимъ полако но озбиљно: „Башъ да имаю кназеви је-
данъ милионъ, они вамъ ту суму зацело небы дали.“

А зашто?

Зато, што царь небы допустio, дасе вами тако зна-
менита средства за вођенје рата у руке даду. Кназеви
су пакъ горди люди, и небы дату свою рѣчъ никадъ на-
трагъ узели. Притомъ дозволите ми казати, да вы мо-
жете быти задовољни са славомъ, што сте Русе при-
нудили, да вамъ врате сына, кога су оружаномъ рукомъ
одъ васъ отели. Сва ће Европа о томе говорити, и по
свымъ новинама писаће се, да сте вы надъ Русима по-
бѣду одржали.

То је све тако, но и новацъ је лепа стварь, одгово-
ри Шамиљ лукавимъ смешенїмъ.

Веруйте ми Имаме, да бы я вама радо на руку и-
шао, премда самъ кназевима яко обвезанъ. Ко зна, да
ли нећу и я кадгодъ у ваше руке пасти.

Е добро, одговори Шамиљ по краткомъ ћутаню. Я
ћу гледати, да до сутра у вече съ моимъ народомъ ту
стварь на чисто доведемъ. Ты знашъ, да я безъ одо-
бренија народа ништа заключити немогу. И тако моћи-
ћешъ прекосутра одавде поћи са јаснимъ и опредѣле-
нимъ одговоромъ.

Грамовъ затимъ одступи, а сутраданъ у 9. сатиј у
јутру да га Шамиљ опеть звати. Но садъ је био И-
мамъ обкруженъ одъ свога планински Наиба и поглава-
ра. Чимъ је Грамовъ ушао, обрати се Шамиљ нѣму съ
рѣчима:

„Исай-беже, я ти морамъ честитати. Ево овде могъ
секретара, (и Шамиљ показиваше рукомъ на једногъ чо-
нека, кој сећаше предъ једномъ гомиломъ артија). Садъ
башъ пишемъ писмо кназу Орбелјану. Новацъ је као
цветъ, кој за часъ увене; мы се молимо Богу, а не нов-
цу.

При овимъ рѣчима владала је унаоколо дубока тишина,
и сви су присутствујући съ найвећомъ пазљивосћу
слушали.

Шамиљ продужи затимъ истимъ гласомъ: Я нећу
много писати. У томе я нећу вашемъ примѣру слѣдова-
ти; но ты ћешъ повторити кназевама, што имъ я овде
писмено явљамъ: „Богъ је многомилостивъ; нека ми по-
шлю могъ сына, а я ћу ослободити кнагинѣ.“

Толмачъ (т. є. Грамовъ) отиде, но после неколико
тненутака буде опеть позванъ, да прими Шамилово пи-
смо. Овай му преда писмо, кое су кнагинѣ писале кн-
азу Чавчаваци, и кое је онъ найпре прочитao. Онъ запове-
ди Грамову, да оба ова писма у присутству нѣговомъ

савіе, а затмъ удари на пакетъ свой печать; онъ замо-
ли Грамова, да отиде въговомъ сыну на сурѣть, и при-
дода найпосле:

„Пази и гледай, да мога сына не обкружаваю рѣви
люди, кои ће га одвраћати, да се своме отцу неврати; бу-
ди у свему штогодъ чинишъ, искренъ, и я ћу те награ-
дити. Садъ съ Богомъ.

То су биле Шамилове последнѣ рѣчи, кое је онъ
са Грамовомъ говорио. По сата после овогъ разговора
остави Грамовъ ауљ Дарги-Ведено при обичной пуцни-
ви изъ пушака њemu за честь, и пође правцемъ у Ка-
зах-Юртъ, где је мислјо наћи князеве, кои су, као што
се лако помыслити може, очекивали повратакъ въговъ
са найвећимъ нестрапљенимъ.

IX.

Премда су княгинѣ о долазку Грамова биле извѣ-
штене, то ишакъ нису оне ништа знале о преговорима,
које је онъ са Шамиломъ имао. Оне су опазиле, да је
Шамиль непрестано у послу. Начинъ, како је онъ че-
сто ноћу, и то самъ, праћенъ само одъ Селима, враћао
се кући у сарае, ясно имъ је показивао, да му срећа у
оружју ніје добро послужила. А преко свега тога оправда-
ла је жалость и смућеность његовы жена ово ињово мы-
шљење. Найпосле имъ каже једна одъ жена у сараю, да
Шамила Руси мал' нису заробили, и да је онъ у бѣгству
рекао Селиму: „Ты као да већь одавно чекашъ на
этодну прилику, да прећешъ къ Русима; садъ ево при-
лике, употреби ће.“ — Неколико сатиј посли долазка Ша-
миловогъ донеше у сарай једногъ ранѣника, који је одма
сместио у собу, опредѣлену за странце. Станъ је ны-
ово остало међутимъ непромѣњено. Дуготрајуће рѣво
време уложавало је страданя ныновогъ робства. Княги-
нѣ су мислиле, да ће робство ово јоштъ дugo трајати.

Но найпосле се разнесе по Дарги-Ведену једанъ ва-
жанъ гласъ: 13. Фебруара стигао је синъ Шамиловъ у
Ставрополь, и отишао је оданде одма у Казах-Юртъ, где
га је Грамовъ кназу Чавчаваци представио. Синъ Ша-
миловъ, о коме је овде рѣчь, је угледанъ и младъ чо-
векъ виткогъ стаса, и тада му је било 22 године. Из-
разъ његовогъ лица био је пунъ добродушности, а ње-
говъ погледъ бијаше пунъ духа и снаге. У осталомъ
онъ је био доста наликъ на свогъ за једну годину дана
мађеђа брата, Кази-Махмета. Говори се, да онъ имаде
млого ревности и вкуса за науке, и да је са собомъ но-
сио великиј брой књига, земљевида, планова и т. п. Прем-
да је онъ остао мусломанацъ, то је онъ ишакъ своје ма-
терње љанке сасвимъ заборавио, и био је Русија искрено
приврженъ.

Кназъ је одма послao Шамилу једногъ вѣстника да
бы поглаваръ планинаца послao одъ свогъ стране пуно-
моћнике у Казах-Юртъ, кои ће се увѣрити, да је то до-
иста Шамиловъ синъ, кога Русији. Шамиль је на-
такъ конацъ избрао једногъ старогъ Мираиду, по имену Ю-
нуса, који је у ово време, када су Руси Шамиловогъ си-
на заробили, принуђенъ био издати га Русима, затимъ
свога дворскогъ управитеља Каџија и єрменскогъ толма-
ча. Ова три лица крену се на путъ јоштъ оногъ истогъ
дана.

Међутимъ почеше у аулу Дарги-Ведену преговори
о одкупу робља нижејега реда. Положај заробљеница по-

стало је све незгоднїј, јер је иј Чеченци врло строго
чуvali, кое је врло вешто прорачуњено било.

И доиста, што су се годъ заробљене княгинѣ за не-
срећнє сматрале, у толико су се оне већма тужиле, а
што су се годъ оне већма тужиле, то су ныјови срод-
ници све склонитиј постаяли, да плате за њи већу од-
купну суму. Княгинѣ су у то време чуле чешће по пре-
вету песму планинска народна. Шамиль је то је до-
звao у Дарги-Ведено једногъ у великомъ почитану стое-
ћегъ испостника, који је у дворской авлији и ватрену пре-
поручивао скупљениј Чеченцима презираниј богатства и
строгиј начинъ живота Мирида. После сваке проповѣди за-
почне испостникъ свету песму, коју су сви скупљни у хору
повторавали. Княгинѣ су тек је доцнје дознале, зашто је
Шамиль овогъ испостника у Дарги-Ведено позвао.

Посланици Шамилови, који су у Казах-Юртъ по-
слали, врате се вакшко, и вису били у стану, изразити
своје удивљење о сину Шамиловомъ. Само једно иј је сму-
тило: они су видили Шамиловогъ сина где игра, што је
јако сневесило и огорчило. Међутимъ једанъ дога-
ђај мал' ће цељу стварь покварио. Шамиль је то је
оправio князевима свое посланике на ново са зактева-
њемъ, да плате милјонъ рубала, и да издаду све зароб-
љене Чеченце, који се у рукама рускимъ налазе. Кназъ
Давидъ одговорио је на ово зактеванје мало срдито и лю-
титимъ гласомъ. И будући је толмач Индрисъ превео
писмо кназа са многимъ претериванјемъ и изопачавањемъ
смысла, то је већь била рѣчь о томе, да се пошлио кня-
гинѣ у једанъ оближњиј ауљ, где ће оне најтеже по-
слове морати радити. Кази-Махметъ, синъ Шамиловъ,
опоменујо иј је шта више, да буду спремне за полазакъ.

На то покаже княгиня Анна писмо свога мужа, про-
чита га, и изјави, да оно ништа несадржава, што бы мо-
гло Шамила увредити. — Дайте писмо Шак-Абасу, ре-
кли је она, да га вѣрно преведе. — Кази-Махметъ одго-
вори на то, да ако писмо башь и несадржава ништа у-
вредително, то кназъ ишакъ у томъ писму одриче дати
једанъ милјонъ рубала. А мы рече онъ, врло добро зна-
мо, да је онъ на тај конацъ добио одъ правительства
рускогъ више одъ 40.000 рубала.

Княгиня је ово последње одрицала, и Кази-Махметъ
найпосле попусти и рекне, да ће оне у Ведену остати,
ако оне буду узхтеле писати „писма“ своимъ сродници-
ма. Онетако и учине и Шамиљ пријода тимъ писма ма и свое
писмо, кое је било испунјено претњама. Када је кназъ Ша-
миљово писмо добио, опредѣли онъ једанъ рокъ за пре-
виданје и рѣшенје тогъ питања; ако то је Шамиљ до
тогъ времена одъ свогъ зактеванја не одустане, да се
сви преговори прекину. Шамиљ као да је тимъ одгово-
ромъ био задовољињ, а и княгинѣ буду о томе у знанју
постављене. Народъ је искао 1 милјонъ рубала, Шамиљ
пакъ био бы и съ мање задовољанъ. Онай испостникъ,
о коме је мало пре рѣчија поведена, дозванъ је одъ Шамиља
башь за ту цѣљь, да склони народъ на попуштање.

У вече дознаду княгинѣ, да је Шамиљ попустјо и
пристао онако, као што су кназеви рекли, и да су нови
посланици Русима оправљени; само је хтео Шамиљ самъ
да опредѣли данъ и сатъ, када ће се измена робља уде-
ствовати. Найважније било је исплаћивање одкупне суме,

коју је Шамиљ захтевао у звучењем новцу. Пророк је послao поради тога у Казаф-Юртъ једног пуномоћника, који у таковим стварима нје био баш врло вештъ. Грамовъ пакъ изашао му је на руку, и тако се исплата одкупна суме брзо окончала. Књагинѣ су то дознале од Шамиловог дворског управитеља, али имъ такође и то јави, да је 17. Мартъ 1855. год. опредѣленъ за данъ измѣне. „Четвртакъ“ говораше онъ, јесте наймиліји данъ Шамиловъ; сваку војну и сваки важнији посао онъ тога дана започиња.

Неколико дана пре измѣне робља дође у Ведено и млађи синъ Шамиловъ; отацъ му је већ био оправдан; а и Кази-Махметъ дошао је са својом женомъ, Ђеркомъ Даніел-Султана, коя је своимъ богатымъ и краснимъ одјевомъ позоръ књагиня на себе обратила. Она је тамо врло лепо и срдачно примиљена, јединији само Шамиљ поздрави је озбиљнимъ и намргођенимъ лицемъ.

„Любезна Каримато,“ рекне јој онъ, „мило ми је, што си дошла; али я ти морамъ нешто пребачити. Са тутомъ у срцу опажамъ ја, да жена могъ сына јошти једнако носи на себи одјло и накитъ од велике вредности. Мени се чини, да ове златомъ извезене аљине у једној кући, где простота и скромност влада, нису на свомъ месту.“

Сутраданъ дозволе књагинјама, да ѡдь они ствариј, које су у Цинондалу упљачкане, одкупе, што бы год ће, и ѡдь чега бы се нерадо разстаяле. И зато дођу оне на ту цѣљу у собу султанице Зайдете; али погледъ на ове ствари пробудио је кодъ књагиня тако тужно и жалостно опоминjanје претрпљених страдања, да су књагинѣ рекле: „Чините съ тимъ стварима, што вамъ је год ће драго, — и после оданде жалостиве отишле.

(свршиће се)

ПОДГРЂВЦИ.

Карактери различити народа.

Енглези, Италіјани, Немци, Французи,
и Шпаньолци.

Пре неколико година изашао је у Паризу једанъ дрворезима изшаранъ и на једној страни изпечатанъ листъ, који је представљао животъ и обичаје неки народа европски. У главноме да чујемо како Французи суде о себи и о својим сусједима.

У вѣри је Немацъ невѣранъ, али ипакъ често иде у цркву са највећомъ молитвеницомъ, Енглезъ је богомољанъ, Француузъ ревностанъ, Италіјанацъ пунъ церимонија, Шпаньолацъ биготанъ.

У држаню дане речи: Немацъ је вѣранъ, Француузъ лакомисленъ, Италіјанацъ лукавъ, Шпаньолацъ лажа.

У давању савета: Немацъ споръ, Енглезъ рѣшитељанъ, Француузъ нагао, Италіјанацъ благопристојанъ, Шпаньолацъ ограђује се предохранама.

Стаса је Немацъ великогъ, Енглезъ добро израшћеногъ, Француузъ добро изгледао ћега, Италіјанацъ средњегъ, Шпаньолацъ страховитогъ.

У одѣлу је Немацъ убогъ, Енглезъ велелѣпашт, Француузъ промѣнливъ, Италіјанацъ дронавъ, Шпаньолацъ благообразавъ.

У любави: Немацъ незна любити, Енглезъ люби по мало и овдје и ондје, Француузъ свуда, Италіјанацъ зна како вали любити, а Шпаньолацъ люби одъ истине.

У правила: Немацъ је прости, Енглезъ свирѣпъ, Француузъ окретавъ, Италіјанацъ учтивъ, Шпаньолацъ гордъ.

У хранѣно тайне: Немацъ заборавља шта смо му рекли, Енглезъ прећути, што бы казати, а каже, што бы прећутати морао, Француузъ избрbla све, Италіјанацъ ни рѣчи неговори, Шпаньолацъ је одвећи пунъ тайне.

Сугета: Немацъ се мало хвали, Енглезъ све презира, Француузъ све хвали, Италіјанацъ што је мало и уважава мало, Шпаньолацъ само себе хвали.

Уверде и добочинства: Немацъ нетвори ни добро ни зло, Енглезъ обое безъ узрока, Француузъ заборавља обое, Италіјанацъ је брзъ на добочинства, али и осветољубивъ, Шпаньолацъ је према обонима равнодушанъ.

У јelu и пићу: Немацъ пјаница, Енглезъ лакомацъ, Француузъ деликатанъ, Италіјанацъ умрено, Шпаньолацъ тврдица

У разговору: Немацъ говори мало и рѣаво, али добро пише, Енглезъ говори рѣаво, али и онъ пише добро, Француузъ и говори и пише добро, Италіјанацъ говори добро, пише много и добро, Шпаньолацъ мало и говори и пише, али добро.

У начину себе представити: Немацъ изгледа као некакавъ Домјанъ, Енглезъ неналичи ни будали ни мудрици, Француузъ је нерасуданъ, Италіјанацъ паметанъ, али изгледа као лудъ, кодъ Шпаньолца је противно.

У законима: Немачки су закони како тако, Енглезъ има злочесте законе, али ји добро пази, Француузъ има добре законе, али ји непази, Италіјанацъ и Шпаньолацъ имају такође добре законе: онай и немари за њи, а овай ји строго пази.

Жене су у Немачкој домаћици, у Енглеској царици, у Француској госпођи, у Италіји апсеници, а у Шпаньолској робкињи

Храбаръ је Немацъ као медведъ, Енглезъ као лавъ, Француузъ као орао, Италіјанацъ као лисица, а Шпаньолацъ као слонъ.

У домоводству Немацъ је педантъ, Енглезъ философъ, Француузъ ѡдь свачега зна по мало, Италіјанацъ је учитељ, а Шпаньолацъ дубоко размишља.

Найпосле мужеви су у Немачкој господари, у Енглеској слуге, у Француској другови, у Италіји ћаци, а у Шпаньолској тирани.

М Р В И Ч Е.

У старимъ енглескимъ лѣтописима чита се о раани госпе једне, коя је била почетна дама кодъ Катарине краљице енглеске, следујуће: За доручакъ, цела гове-

ћа печеница, лебацъ одъ две оке, једна торта, четири стакла якогъ пива. За ручакъ: Једанъ комадъ на солњогъ меса, једна кришта печене говеђине, неколико парчадиј куване говеђине са сосомъ, лебацъ одъ две оке и четири и по стакла якогъ пива. Ужина: Једанъ пудингъ (тестано џело), два и по стакла якогъ пива. За вечеру: Једна чиніа зелени илити варива, комадъ овчијегъ меса, једна чиніа сладкиша, лебацъ одъ две и по оке, и четири и по стакла якогъ пива. Обноћь предъ што ће у креветъ лећи: лебацъ одъ оке, једанъ колачъ, два и четвртъ стакла якогъ пива.

— „Зашто узимате вы выше чое за капутъ него ваше другъ?“ запытала је неко шнайдера свога. „То је, господине, одговори овай, сасвимъ наравно, јер су моја деца одъ његове деце старја.

— Шнайдеръ некиј тужи трговца једнога судији, да овай неће да му плати што је дужанъ. Судија дозове обвицу дред-а-се. Затимъ запытана шнайдера: Ели истини да ваше две аљине овоме господару угодно вестое. Одговори. Ссте, оне нестое угодно за његову главу. Пытанъ. Како то, мена се чини, да аљине треба да су за тѣло угодне? Одговори. Мы майстори правимо обично аљине, као што знамо да треба, да буду добре и безъ погрешке, али вештици траже и наћу и онде погрешку, где је башъ никако нема, па намъ аљине врате и заиш-

ту, да ји мы овде и онде поправимо. На то мы имамо обичай у нашемъ майсторскомъ језику казати: нје му аљина за главу угодна. Затимъ оставимо аљину на страну, па је после неколико дана и недирнуту пошлимо. Садъ је таки аљина господару за тѣло угодна, јер држи у глави његову да смо мы по жељи његовой поступили.

— Једанъ Гренландезацъ изведе једногъ европскогъ трговца, да га на својимъ саоницама по смрзнутомъ мору просанька. Најданију подигне се бура и ледъ се на парчета испрећија. У томъ случају оставе Гренландезији одма сонице свое и спасавају се скакањемъ съ једне санте на другу; вештина такова, којој странци подражавати немогу. Тако садъ хтеде и тај домаћинъ учинити, па сасвимъ ладнокрвно рекне госту своме: Чујешъ, я те избавити немогу, него ты имашъ плайвазъ и папира у цепу, узми даље листъ једанъ и напиши ево на монимъ лећма (у исто се време сагне) да си се удавио, да твои земљаци непомисле, да самъ те я убио. Али европејацъ, као што помислiti можемо, нити је имао воль, да пише, нити да се дави, него замоли домаћина свога, да га неостави. — Што му драго давле, одговори Гренландезацъ, кадъ ты можешъ умрети, то могу и я, па остане кодъ њега и срећно га избави.

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б ЈА.

По „Званичнимъ Новинама“ постављенъ је приврем. членъ Суда Окр. Београдскогъ г. Стефанъ Филиповић за дѣйствителногъ Члена при истоме Суду. Къ томе постављенъ је досад. Експедиторъ Попечит. Правосудија и Просвештеніја г. Димитрије Димитријевић за Протоколисту Архива и Регистратора Попечитељства Просвѣштенија.

Т У Р С К А.

„Трјестеръ цайтунгъ“ доноси намъ слѣдуюће вѣсти съ истока:

Повлаченъ съ Крима иде врло нагло. Одъ француске војске налази се тамо по найновијимъ извѣстіјама само 16 батальонъ пешачки ловаца, 33. и 44. линейнији полкъ, транспортнији корпусъ, ратне болнице (амбуланси) и персоналъ војничкогъ комисарјата, а одъ енглеске војске има садъ на Криму само једно 3000 момака.

Говорило се, да ће Руси 20. Јуніја заузети Балаклаву.

Турско-енглеска војска садъ је сва у Цариграду; 5-6000 баши-бозука, који су досадъ у Румелији становали, одлазе у поединимъ одјеленијима у Варну, где ће се навести на енглеске пароброде, који ће ји одвести у нјију постойбину и тамо кућама нјовимъ распустити.

Вице-кralj египетскиј добио је одъ Султана на дар једну почетну сабљу за знакъ признателности ревностногъ његовогъ учествованију у овоме рату.

Р У С ЈИ.

Преса намъ доноси слѣдуюћи чланакъ:

Разглашена амнестіја, коју је царъ рускиј Александаръ за време свогъ последчћегъ бављења у Варшави на користь Поляка издао, нје могла збогъ многији условија, одъ који је амнестіја условљена, произвести онакавъ одзивъ, на какавъ бы иначе нашла кодъ Поляка, бавећи се у странимъ земљама.

Једна част бавећи се у Паризу Поляка скупила се кодъ кнеза Адама Чарторийскогъ, и подписала се тамо на једно изјасненје, које је „Журналъ де Деба“ предао јавности, и које у ствари нје никаква протестација, но које је само просто разлаганъ основа, који Поляке опредѣљавају, да одъ понуђене имъ амнестіје не чине употребљења. Неме бити излишно, да наведемо овде главна мѣста тога изјасненja:

„Поляци“, стоя у реченомъ изјасненју, „које су политични догађаји изъ выјовогъ отечества изгнали, морају се сматрати са двојаке гледоточке. Индивидуално (т. ј. лично, посебије) мы смо жертва несрѣћногъ рата, развалине раздробљене лађе, и изгнаница. Лишени наши добара и осуђени, подчиније је по нужди повратакъ нашъ у отечество личноме сматраню о безбѣдности и породичнимъ интересима, по којима свакъ има власть онако склонити се и рѣшити, како му околности и станъ његово дозволява.“

Съ ове гледоточке амнестіја, која говори о злочинимъ погрешкама, поздњему кајију и неизгладимој непрјатељству;

која истина дозволява повратак у постойбину, аль имъ добра у отечеству притягавана не враћа; која съдимъ старцима, стоећимъ већь съ ногомъ надъ проваломъ гроба, положе за условије опроштая трогодишнѣ неповѣренѣ и животъ лишенъ свакога средства за издржаванѣ која найпосле ћuti о жалостной судбини толики наши у Сибири страдаюћи земљака, — такова, велимо, амнестія слабо је што утекла одъ свију други амнестіја, кое су одъ год. 1832. издаване. . . .

Найновије време и последња историја показује намъ примјере великодушни амнестіја, кое, непозлеђујући ране прошлости, одъ помилованы ништа друго не захтева, него да признаду постојеће правительство. Но ова садашња амнестіја нема на себи тај значај, и ма колико било симпатије, и ма колико било повѣренї, кое намъ младији владателј рускїј улїва, ова ће амнестіја наћи кодъ насеља врло слабога одзыва, додољ се непромени система владавине, која ће исту да удељствује, и коју систему мы на жалост врло добро познаємо.

Кадъ су пољски бегунци и изгнаници чули хвалати и преузносити благость и благодѣјња, којомъ ће ново правительство и заключеный миръ обасути Пољску, онда су они врло мало мислили на вештествене (материјалне) користи, кое ће ова времена, особито што се личностї ныјове тиче, донети. Они су се пре свега надали моралнимъ и материјалнимъ реформама у отечеству нашемъ. И зарњь мы немамо, изузимајући неке празне и можда отимице разнешене гласове, пуно право мислити, да су реформе, кое ће се удељствовати, учиниће више Европе, во нашегъ отечества ради?

Изјасненї емигранта сажалѣва, што је царъ Александеръ II. у Варшави рекао: „Я самъ тога испашања, да се одржи редъ који је мой отацъ увео“, и што нис је царъ као његовъ стријецъ Александеръ I. рекао: „Русија вамъ пружа руку братске любави, и свију користї, кое јој (Русији сирѣћи) побѣда (давање миръ) дае, цѣни она највећи ту: што њој припада честь, да јданъ храбаръ и почитана достојанъ народъ подигне.“

Емигранти (бегунци) увѣрјавају, да они овимъ својимъ изјасненїмъ, не намѣравају утицати на лично сваћање буди кога одъ ныјовогъ друштва; али они, који су толику несрѣћу доживили, немогу приманъ ове амнестије сложити са савесћу својомъ.

„Мы неподранюјемо нити осећамо какову мржњу противъ Русије“, стоји на крају изјасненїа, „но у околностима, у коима се мы садъ налазимо, христијанска је трпљивост и преданост судбини нашој једино влада, кое намъ достојно приличи.“

Изъ мирногъ и разборитогъ слога овогъ изјасненїа види се вели Преса, да емигранти неодбацију амнестију, но само њика условија, која имъ се чинетакова, да се немогу примити. Нека правительство руско учини бегунцима јоштв какво незнанти уступљење (концесију), и његова ће доброжелена намѣра быти онда савршено постигнута.

ФРАНЦУСКА У АЛЦИРУ.

Едне немачке новине писало:

Нигди вије духъ и карактеръ каквогъ народа точније и вѣрније израженъ, него у политици своји насељенїја. Гер-

манацъ, који је кодъ своје куће миролюбивъ, стане се на буди каквомъ крају земље, осава туђу земљу коракъ по коракъ мотикомъ, плутомъ и брадвомъ, постане средсреда једне обшине, а ова опетъ постане временомъ средсреда съ почетка истине незнантија, но доцније све већма растећегъ саобраћаја, и после једно десетакъ година подигне се у среду дивљи пустара цветућа трговачка варошь, која, као непресушни живота изворъ свуда унаоколо распостире животъ, слободу и нравственост. Радијост и образованост преотму ма, привлаче къ себи и противуборне елементе, побеђавају варваре готово безъ никаквогъ напрезана сила; — тако су постале цветуће државе съверо-американске, тако су основали Енглези у источнай Индији огромно царство. — Тако се насељавају народи германскогъ (њемачкогъ) колња; другчије пакъ поступају народи романскогъ (римскогъ) колња.

Нјово орудје насељавања је мачъ и суррова снага, ова иста снага, съ којомъ је Шпаньолацъ Фернандо Кортеџ Мексиканску освојо, а ни до дана данашњегъ је иницију образовали, она је иста велија снага, којомъ данаје Французи Алциръ насељавају. Романацъ неосваја зато, да тамо што оснује; зато је онъ сувише нестрпљивъ. Кудаје онъ ногомъ корачи, ту онъ бјесни мачемъ и огњемъ, и потире и обара немилице свакиј одпоръ, на који налази. И ако је на овай начинъ освојо какавъ комадъ земље у буди којемъ крају света, то се онъ на истој земљи обкопа, као у каквој тврдини, која му после служи за средсреду и ослонацъ својиј дальнији војнички предузимања. Његова насељина писа, као кодъ Германаца, храмъ целомъ свету отворенъ, него је она добро обкопана и утврђена войска, која истине моглу земљу отије, али ништа неоплоћава: насељине Романаца јесу исто тако съ поля неприступне, као што и урођеницима непрестано пропасћу и уништењемъ грозе. Ту неможе никакво тројачко предузеће коренъ уватити; јеръ суррова војничка влада, која се никако неслаже са процветањемъ трговине и саобраћаја, чини свакиј слободнији покретъ, који је основно условије при насељавању, немогућимъ.

Французи су већъ 26 година го сподари Алцира, и ова је насељина истине валија школа за францујску војску; али је напредакъ, који је она у економномъ погледу учинила врло незнантије. Полузванични листови францујски проповѣдају додуше удељне ствари о цветућемъ станову Алцира, али кадъ се стварь добро и у основу разгледа, онда се ствари сасвимъ друге показају. Кадъ се помисли, шта су Енглези за саразмјено много крајевреме одъ Аустралије, а Съверо-Американци одъ Калифорније учинили, то се ондајасио види, да је Алциръ као пре скучено стање за упражњавање и обучавање за војску главне земље, и да по пространымъ областима алцирскимъ францујска влада морално не стоји нимало јаче, него првога дана после освојења Алцира.

И данаје јоштв, после покорења Араба чакъ до ивица стравовите пустаре Сааре и после подчинења Каабила чакъ до планински коса цурцурски, Алциръ је јданъ великиј станъ одъ 100.000 добро опремљене и за ратъ спремне војске; али нема никакве средсреде, одкудъ бы извирала и проклјавала култура, (образованост) и која бы своимъ трајањимъ упливомъ основала трајеће и без-

бъда на селѣнѣ. Ако је ту потребно каквога доказа, то нека зато служи велика експедиција противу јоштъ не-покорены кабилски племена иза Цурцурски гора о којој експедиција паризки листови толико говоре. Францу-ска влада налази се у целомъ пространству свомъ угрожена одъ овогъ малогъ народа, и не-ће да мирује, додека и ова племена не буду покорена. Какавъ жалостанъ доказъ нјове неспособности унасле-дованіо!

Кабили, на кое ће напасти Французи на пролеће са војскомъ одъ 30.000 момака, нису скитнички народъ, као Бедуини, но су стално живећи, земљедељски и трговачки народъ, кои у благостану живи, и кодъ кога нјезу-мрео духъ слободе и независимости, коју онъ у своимъ планинама ужива. Они су храбри као лавови, кадъ је-ко кодъ нјове куће нападне, иначе пакъ они су миро-любиви и радини.

У место дакле да се Французи постарају, да Алциръ, који је већ и до самогъ Тугурта разпространенъ, новымъ насељеницима насељи, да ту насељину разум-нымъ и сходнимъ законима учине приступномъ и коли-ко толико сносливимъ пребивалиштемъ за странце и урођенике, и да посредствомъ слободногъ развјитка и независиме Кабиле увуку у на далеко разстрту мрежу културе посредствомъ трговине и саобраћаја, у место дакле свега тога влада у Алциру војничко обседно ста-ње и полиција главне земље (Француске).

Све, што је досадъ у смотрено насељавања тамо чи-њено, ограничава се единствено на којекаква покушаја и ову нову експедицију противу Кабила предузимају Французи само забаве ради, и поради задовољ-ства, да свое границе освојавањемъ распостране, да свою војску упражњивају, и да главной земљи извојоју нове лаврове венце славе.

Четири колоне (одјелене) скупа око 30.000 момака навалиће у једно исто време на четири стране у кабилску земљу, сломиће сваки одпоръ, и сјединиће се сви у сред-среди земље. „Конституционељ“ вели: „Ова борба неће

дugo трајати, јеръ неодолимој сили одъ 30.000 избранихъ војника нису Кабилци кадри на путъ стати. Кадъ се жительни цурцуски планина првый путъ съ нами потуку, та борба неће дуже трајати одъ једногъ дана, и то ће по свој прилици быти последње напрезанѣ нјове умиру-ће независности.“

Сваки ће признати да такова политика при насељавању, где је 26-те године после освојења станѣ онајко исто као и прве године, (особито кадъ се све ово срав-ни са сјенимъ успјесима у насељавању, кое су зато вре-ме Енглези и Американци показали) не заслужује похва-ле ни удивљења; и премда француска влада у Алциру у-общте прокчује путъ образованости, то смо мы ипакъ тогъ миншће, да ово непрестано кланѣ, робенѣ и па-ленѣ нје башъ найкраћи путъ къ постижењу ове узви-шене циљи.

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕНЕШЕ.

У Паризу 25. Јуніја. „Монтеръ“ јавља, како је царь рускиј наредио, да францускиј еспанъ, који долази из Џариграда и Камѣша, и који је за Кримъ или Одесу от-предѣленъ, буде ослобођенъ ћумрука 50 на сто. Руски карантини у црномъ и азовскомъ мору засадъ су сасвимъ укинути.

У Џариграду 20. Јуніја Али-паша стигао је овде у суботу, а исто тако и сардинскій посланикъ Мози. Мар-шал Пелисіе оставиће Кримъ идуће неделје. — Овде се примѣчава великиј покретъ еспана и новца у Одесу. Врло многи трговци путују тамо. — Данасъ је лордъ Стратфордъ де Редклифъ држао прегледъ надъ енглеско-немачкомъ легијомъ.

У Турију 23. Јуніја. Овдашњи листови јављају, да је неапольскиј кабинетъ у једној ноти енглескомъ каби-нету изјавио, да онъ другимъ државама не признаје право, мешати се у унутрашњи послове краљевства обе Сици-лије.

О Г Л А С И.

(2—3) По решењу ово-окружн. и високогъ Апелаціоногъ Суда I. Од-дјеленіја има се сва непокретност ванъ вароши Шабаца наодећа се а ма-си поч. Ћоке Чотрића бывшегъ тр-говца и житеља Шабачкогъ припадле- жећа, лицитандо продати. Непокрет- на добра ова јесу следујућа:

1. Једна земља одъ 10 плуга; на ко-јој једна кућа одъ тврдогъ материјала, са осталимъ одъ дрвеногъ материјала, нужднимъ польскимъ зградама постоји, у вредности - - 14.000 гроша

2. Једна ливада одъ 20 коса траве у тврдој огради, у вредн. 3360 гр.

3. Једна ливада одъ 30 коса траве у тврдој огради у вредности 5600 гр.

4. Једна ливада одъ 7. коса траве у вредности - - 1400 гр.

5. Једна земља одъ 60 — 70 дана о-

равна у једној огради у вредно-

сти - - 11.200 гр. чар.

Чега ради Началничество Окруж-Шабачкогъ настојићимъ свакога коме

бы о изложеной продаи добара нужд-но было знати, извештава съ тимъ објасненемъ, да ћеду се иста добра и

то по особно свакиј комадъ земља за себе 1. 2. и 3. месеца Августа ове го-дине, посредствомъ явне лицитаціје на

лицу места држати се имаће прода-вати, и трећиј и последњиј данъ ли-цитаціје ономе после подне у 4 сата по европ. теслиmitи, који пайвише го-товы новаца за који комадъ земља да-ти обећа.

Къ № 3368. Издано одъ стране На-чалничества Окр. Шабачк. 18. Јуніја 1856. у Шабцу.

Продавање се на лицитаціји:

1. У Београду а) плацъ съ кућомъ, баштомъ и коларницомъ одъ слабогъ материјала Станоја Пајовића магазације и његове жене Стеване, 2. 3. и 4. Јулија; б) кућа и плацъ Убавке, удовице Сто-јана Јовановића и сина јој Косте по-стоећиј у Палилули, 12. 13. и 14. Јулија.

2. У Д. Грбицима окр. Краг. добра Милоја Петровића, 25. 26. и 27. Јулија.

6. Јулија драће се у Попечитељству внутренњи Ћла напово лицитаціја по-ради набавке чое и платна, кое је у 47. броју Шумадинке објављена била.

4. Јулија држаће се у Палежу лици-таціја поради прављења кадрме.